

Förbandsrapport: Göta ingenjörregemente (Ing 2)

Rapportens syfte

Efter Pliktrådets besök på Ing 2 den 16 oktober 2019 redovisas här de intryck som gavs vid besöket.

Det finns två anledningar till att Pliktrådet skriver rapporter. För det första underlättar en rapport att minnas alla intryck från de förband som besökts och skapar även underlag för Pliktrådets stora slutrapport. Den andra anledningen är att Pliktrådet kan erbjuda feedback till det förband som besökts.

Om ni hittar något i denna rapport som är felaktigt eller illa underbyggt går det bra att ta kontakt med Joel Kihlbert i Pliktrådet. Detta görs lättast genom att skicka ett mejl till joel.kihlbert@pliktradet.se. Det går också att ringa på 070-848 61 84.

Begreppslista

FM	Försvarsmakten
TRM	Totalförsvarets rekryteringsmyndighet
GU	Grundutbildning
LMA	Lokalt medinflytandeansvarig
FH	Försvarshälsan
GSS/K	Personalkategori för anställda soldater och sjömän som tjänstgör kontinuerligt över tid

Om Pliktrådet

Pliktrådet är det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Rådet består av fem före detta värnpliktiga, där ledamöterna väljs vid den årliga Värnpliktskongressen. Pliktrådet företräder på nationell nivå samtliga värnpliktiga i Sverige och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Om rapporten

Pliktrådet tillser att detta dokument går ut till LMA/rekrythandläggare, förbandschef eller motsvarande funktion samt förtroendevalda värnpliktiga på relevant förband. LMA ansvarar i sin tur för att vidarebefordra rapporten till relevanta funktioner på förbandet och de Pliktrådet träffat under sitt besök samt till berört soldathem. Från och med att Pliktrådet skickat ut rapporten har förbandet två veckor att återkoppla på dess innehåll. Därefter gör rapporten publik genom att skickas ut brett inom Försvarsmakten, andra totalförsvarsmyndigheter, riksdagens försvarsutskott, regeringskansli och media.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning.....	3
Besöksprogram.....	3
Organisation	4
Utbildning.....	4
Arbetsmiljö och säkerhet.....	5
Fysisk och psykisk hälsa.....	5
Befäl och ledarskap	6
Soldathem	7
Information och mönstring.....	7
Medinflytande	7
Val av förtroendevalda	7
Det lokala medinflytandet	8
Diskussion	8
Avslutning	9

Sammanfattning

Det framkom under besöket, i dialog med de värnpliktiga och anställda, en hel del tankar och idéer som vi i Plikrådet ser fram emot att arbeta vidare med, på vår front såväl som tillsammans. Något vi gärna ser utvecklas lokalt är att beskrivningen och målbilden av befattningar ska ges till den värnpliktige vid utbildningsstart. Detta för att skapa förståelse för verksamheten och att säkerställa att plutonens timme fungerar på ett korrekt sätt. Då kan Ing 2:s GU nå sin maximala potential och bästa operativa effekt.

Inledning

Plikrådet besökte Ing 2 under vecka 42 2019, då vi träffade värnpliktiga, förtroendevalda, ställföreträdande GU-kompanichefen, delar av befälslagen samt representanter från FH. Detta har hjälpt Plikrådet att skapa en bild av den GU som genomförs samt stämningen ute på förbandet.

Besöksprogram

Dagen avlöpte enligt följande upplägg:

AGENDA

- 0830 Välkomna
- 0900 Fika
- 0930 Föredrag/samtal förtroendevalda
- 1030 Samtal med plutonchefer
- 1130 Lunch
- 1230 Besök AQ skjutbana
- 1315 Besök BQ skjutbana
- 1400 Besök EQ Närkamp
- 1445 Besök utbildningsmiljö
- 1515 Genomgång soldathemmet
- 1545 Samtal med kompaniledning och förbandsledning
- 1630 Slut

Organisation

Vid samtalet med kompaniledningen fick Pliktrådet en genomgång av hur GU-verksamheten ser ut på Ing 2.

På Ing 2 utbildas 155 värnpliktiga under utbildningsåret 2019–2020.

På grund av personalbrist är de värnpliktiga fördelade på fyra plutoner, medan förbandet egentligen är avsett att ha fem. Vid tiden för Pliktrådets besök hade ungefär 15 värnpliktiga tvingats avbryta sin utbildning, på grund av olika orsaker.

Förbandet planerar att nästa år ta in ungefär hälften så många värnpliktiga, för att kunna frigöra kapacitet att förbereda förbandet på större kullar på längre sikt.

Förbandet har insett att instruktörer måste få tid till att själva kompetensutvecklas, inom alltifrån närkamp till nya system som tillkommit hos FM. Detta ser vi i Pliktrådet positivt; att man från förbandets sida har insett att det är dags att ta ett steg tillbaka för att den GU som bedrivs ska kunna bli så bra som möjligt.

Något som lyftes från förbandets håll är att TRM borde satsa mer på lokal rekrytering, då det ibland blir svårt för förband att anställa och behålla sin personal om de värnpliktiga kommer från andra sidan landet. Pliktrådet tar med sig detta perspektiv i sitt fortsatta arbete.

En intressant fråga som lyftes på förbandet var frågan kring stödfunktionen LMA. I dagsläget sitter personen med den uppgiften även på titeln rekrythandläggare, vilket Pliktrådet är väldigt skeptiskt till. Uppgiften för LMA ska vara att hjälpa och stötta de värnpliktiga i det lokala medinflytandet på förbandet och bör därför inte samtidigt vara den som ska hantera eventuella avbrott och disciplinärenden. Pliktrådet uppmanar Ing 2 att se över denna ansvarsfördelning.

Utbildning

På Ing 2 utbildas en mängd befattningar genom den spetskompetens som finns på förbandet. De fyra plutonerna som finns är två ingenjörsplutoner, en stab- och trosspluton samt en brokonstruktion- och blandpluton. I grunden utbildas det mest fältarbetssoldater som sedan specialiserar sig, såsom till sjukvårdare eller förare. Vidare utbildas som sagt även bland annat ingenjörssoldater, sambandssoldater och brosoldater.

Under besöket betonades att eftersom det finns så mycket olika befattningar som kräver spetskompetenser på förbandet, blir de befäl och instruktörer som besitter dessa kompetenser enormt belastade. Ansvaret för GU av värnpliktiga leder även till att befälen inte alltid själva hinner genomgå nödvändig fortbildning. Detta problem påtalas särskilt kopplat till ett visst, nyligen infört, system.

Planen var att värnpliktiga skulle utbildas på det nya systemet, men vid utbildningsstart hade befälen själva inte fått fortbildning för detta. Pliktrådet håller med Ing 2 om att det är nödvändigt att skala ner på värnpliktsutbildningen nästa år för att kunna säkerställa att det finns tillräcklig mängd instruktörer med rätt kompetens.

En annan diskussion som lyftes under besöket var om GSS/K:er som utbildare. Det togs upp att i många fall får soldater inte utbilda värnpliktiga på lätta saker, såsom första hjälpen och dylikt. GSS/K saknar formell befälskompetens och måste stödjas av en närvarande officer. Detta utgör ett problem, då GSS/K ej på önskat sätt kan avlasta officeren.

Även Pliktrådet ser potentialen i, och skulle vilja se, möjligheter för GSS/K att avlasta befäl och övriga instruktörer genom utökade behörigheter att utföra vissa utbildningsmoment.

I dialogen med de förtroendevalda bekräftades tydligt att utbildningarna inte är tillräckligt genomtänkta eller väl planerade. Undantaget tycks vara de två ingenjörsplutonerna, där de värnpliktiga överlag är nöjda med sin utbildning. Även de värnpliktiga från övriga plutoner upplever att mest resurser läggs på ingenjörsplutonernas utbildning.

Pliktrådet vill se att Ing 2 noggrant följer upp denna tydliga brist i likvärdighet mellan de olika utbildningarna.

Arbetsmiljö och säkerhet

Fysisk och psykisk hälsa

När Pliktrådet talade med FH fick vi klart för oss att det pågår en konstant dialog mellan FH och förbandet kring de värnpliktiga och att dialogen ifråga fungerar väldigt bra. Båda parter känner sig hörda och det är fritt fram att komma med synpunkter och idéer. De har arbetat mycket med att förbättra samarbetet och är därför mycket nöjda över att det gett resultat.

Från FH fick Pliktrådet höra att befälen överlag har hållit sig till den belastningstrappa som finns för att minimera överbelastningar och andra skador. Detta på ett mycket bra sätt. Då problem med detta är vanligt förekommande på andra förband ser Pliktrådet mycket positivt på att det tycks fungera så bra på Ing 2.

På förbandet delas det ut sulor till de värnpliktiga, för att minska risken för skador på fötter under utbildningen. Tyvärr ska lagerhållningen av sulor inte ha varit tillräcklig för att räcka till samtliga värnpliktiga. Därmed har också många fått problem med sina kängor och i flera fall inte kunnat byta dem på förrådet. I dialog med de förtroendevalda gavs det exempel att det finns pliktiga som redan vid utbildningsstart anmält att kängorna inte passat, utan att detta kunnat åtgärdas. Värnpliktiga har av sina befäl även hänvisats till att acceptera illasittande kängor med hänvisning till att ”ta befälet över sina fötter”.

Dessa brister i tillgång till materiel och ansvarstagande för de värnpliktigas arbetsmiljö är enligt Pliktrådet oacceptabel och måste följas upp av förbandet.

TBE-vaccin delas inte ut på förbandet utan man rekommenderar de värnpliktiga att vaccinera sig på egen hand och redovisa kvitto för ersättning. FH efterlyser att FM införskaffar eller M-märker TBE-vaccin, för att möjliggöra för FH att kunna beställa och distribuera till de värnpliktiga.

Vid tidpunkten för vårt besök har Ing 2 haft totalt 13 fall av avbruten utbildning. Av dessa har 11 psykiska orsaker och de övriga två fysiska skäl.

FH har delat in avbrottsärendena med psykiska orsaker i tre grupper. Första gruppen är de som har velat "testa" att göra värnplikten och sedan insett att de inte klarat av det. Denna grupp misstänks då att ha mörkat eller undanhållit sin inställning från TRM. Grupp två är de individer där den psykiska utvärderingen hos TRM innan inryck på något sätt har brutit. Den sista och tredje gruppen är individer som visat sig ha en väldigt låg stresstålighet och i denna grupp förekommer bara avbrott i början av utbildningen, som härleds till den enorma tempoväxlingen man får uppleva i början av sin värnplikt.

FH uppger att arbete för psykisk hälsa är prioriterat på Ing 2 och man strävar efter att få ett klimat där alla kan berätta öppet hur de mår. I dialog med befäl och plutonchefer framkom ett i vår mening oacceptabelt förhållningssätt till de värnpliktiga. Befäl menade att där fanns en stor variation på de värnpliktiga rent fysiskt och psykiskt som de menar innebär att vissa klarar av att lösa uppgifter jättebra medan andra knappt klarar att "stå och gå" de första veckorna. Från befälen fick vi då höra att de "svaga" av de värnpliktiga skickas hem för att "dem inte klarar pressen". Det är oerhört viktigt att befäl och instruktörer inte förväntar sig att soldater ska ha nått utbildningsmålen före respektive utbildningsmoment avslutas och i samband med uttryckning.

Befäl och ledarskap

Tidigt under besöket på Ing 2 påtalades befälsbrist som ett stort problem. Detta märktes i dialog med både befälen och de värnpliktiga själva. Från befälens håll så gjordes det tydligt att tiden inte räcker till. Det handlar bland annat om att vissa dagar är befälen låsta bakom datorer för att "knappa PRIO".

De förtroendevalda och övriga värnpliktiga uttryckte dock att de i allmänhet är mycket nöjda med sina befäl. Befälen visar sig oftast vara respektfulla, pedagogiska och mycket hängivna att utbildningen ska bli bra. Detta skapar en enorm motivation hos de värnpliktiga.

Något annat som framkom var dock att de värnpliktiga väldigt ofta upplever att befäl inte pratar och kommer överens om hur en viss typ av uppgift ska lösas. Ett exempel för detta är hur anvisningarna om hur sängbäddningen ska gå till skiljer sig mycket från olika befäl. Andra exempel på samma slags bristfällig samordning rör tillåten klädsel vid hemresor och olika städrutiner. Detta skapar en enorm frustration hos de värnpliktiga som måste tillämpa olika sätt att lösa samma uppgifter. Vi rekommenderar och uppmuntrar därför plutonchefer på Ing 2 att samla sina befäl och instruktörer och komma överens om vilka rutiner som ska gälla, för att undvika onödig friktion och tidspilan.

Soldathem

Mot slutet av Pliktrådets besök fick vi chansen att besöka soldathemmet. Det är en väldigt stor och modern lokal, väl uppskattad hos de värnpliktiga. Där finns många saker för de värnpliktiga att göra, såsom att spela spel och kolla på TV. Likt på andra förband fick Pliktrådet beskrivningen att det är skönt för de värnpliktiga att ha en helt egen plats, där de kan koppla av och få ett miljöbyte.

Soldathemmet ligger väldigt nära regementet, men som på många regementen där soldathemmet ligger utanför grindarna kommer det inte värnpliktiga alla dagar.

Information och mönstring

I vår dialog med Ing 2 framgår det att förbandets samarbete med TRM fungerar väldigt bra. De värnpliktiga som rycker in är motiverade och högpresterande individer. Det förbandet upplever som en utmaning är istället att lyckas behålla tillräckligt många av dessa individer efter uttryckning, genom fortsatt engagemang hos FM. Konkurrensen med de högpresterande värnpliktigas studieplaner är nämligen stark.

Det är en bidragande faktor till att Ing 2 gärna ser att TRM satsar mer resurser på lokal rekrytering, det vill säga att man tar individer och skriver in dessa på regementen eller förband nära deras hem, för att arbete på förbandet ska bli ett bättre alternativ till just studier eller andra arbeten. Ing 2 har märkt att många väljer bort anställning på förbandet just på grund av det geografiska läget.

Som på många andra förband framkommer av Pliktrådets samtal med de värnpliktiga att många upplever sig vilseledda av TRM, vad gäller befattningsbeskrivningar och utbildningens innehåll. Vi får höra att de värnpliktiga upplever att befattningarna är något helt annat än det som blivit beskrivet. Detta sänker motivationen och många värnpliktiga känner sig lurade. Vi rekommenderar därför Ing 2 att i dialog med TRM förbättra informationen om beställda befattningar. Det andra alternativet är, när de värnpliktiga väl har ryckt in, att samla samtliga och hålla en genomgång i vad som utbildas på förbandet. Viktigt är också att alla värnpliktiga ges goda genomgångar om allt utbildningsinnehåll i omedelbar anslutning till inryck. Detta skapar en ökad förståelse för vad befattningar är samt hur krigsförbandet är uppbyggt.

Medinflytande

Val av förtroendevalda

Pliktrådets uppfattning är att det på Ing 2 har valts förtroendepersoner, ombud för kvinnligt nätverk samt skyddsombud på varje pluton, vilket är positivt. Det framkom även att ett matråd har bildats, då det tidigare funnits problem med maten. Pliktrådet ser positivt på att Ing 2 på detta sätt har hanterat uppkomna problem genom anpassade och lokala medinflytandeorgan.

Det lokala medinflytandet

På Ing 2 finns grundpelarna i medinflytandestrukturen, som innebär att plutonens timme, kompaninämnd och även förbandsnämnd hålls lokalt på förbandet.

Under vårt besök fick vi höra från alla att man ser ett väldigt högt värde i medinflytandet och att det finns en målbild på förbandet: att man skulle kunna prata öppet om vad som helst. Pliktrådet är i hög grad beredd att hålla med om att sådant klimat finns på regementet.

Däremot uppfattade Pliktrådet ett betydande problem med att rutiner kring plutonens timme inte fungerar fullt ut. Flera av de förtroendevalda beskrev att plutonens timme inte fungerade överhuvudtaget, vilket Pliktrådet ser allvarligt på. Som exempel ska befäl ofta ha blivit arga om plutonens timme tagit mer än 40 minuter och velat bryta för annan verksamhet. Vidare ska befäl som medverkat vid plutonens timme återkommande ha varit otrevliga eller oengagerade och trots uppmaningar låtit bli att anteckna viktiga medskick.

Pliktrådet förväntar sig att Ing 2 vidtar åtgärder för att säkerställa att plutonens timme ges den tid och det stöd som krävs, för att de värnpliktiga ska kunna tillvarata sina intressen på avsett sätt.

Diskussion

Under vårt besök blev det väldigt tydligt för oss att Ing 2 har sina utmaningar när det kommer till GU. Det kan vara den rådande personalbristen, avbrott kopplat till psykisk ohälsa eller brister i medinflytanderutiner. Trots detta fick vi intrycket av att det finns en probleminsikt på förbandet och en stark vilja att bli bättre, vilket Pliktrådet ser hoppfullt på.

I sin helhet framstår den GU som bedrivs på regementet som bra. Förbandsledning, FH och även de värnpliktiga framhåller alla att detta bygger på ömsesidig respekt för varandra och att när problem uppstår så finns det oftast en genomgående vilja att lösa detta.

Avslutning

Det framkom en del problem, tankar och intressanta perspektiv under besöket. En sak som blev tydlig är att det finns ett stort engagemang och många idéer hos såväl värnpliktiga som anställda vid förbundet. Pliktrådet hoppas att dessa idéer sprids på ett smidigt sätt även via linjeorganisationen och på förbundet, och inte bara vid Pliktrådets besök. I övrigt kommer Pliktrådet att lyfta dessa resonemang vidare.

Förbundet visar på ett engagemang för värnpliktiga och värnpliktsutbildningen; det värderar Pliktrådet och Sveriges värnpliktiga högt.

Pliktrådet hoppas att vi med denna rapport har förmedlat våra intryck på ett konstruktivt sätt. Vi upplevde besöket positivt, blev mycket väl mottagna och förbundet präglas av ett transparent och samarbetsvilligt klimat. Vi har förhoppningar om, och ser fram emot, ett fortsatt gott samarbete mellan Pliktrådet och Göta ingenjörregemente.

Tack för ett givande besök,

Joel Kihlbert

Medinflytande- och förbandsbesöksansvarig

Malin Eidmann

Kommunikationsansvarig